

Verslag FEAPDA congres op 30 september en 1 oktober 2022

te Tallinn (Estland)

(te lezen op de website van ONICI: www.onici.be)

Op vrijdag 30 september en zaterdag 1 oktober 2022 vond in Tallinn (Estland) het 26ste FEAPDA congres plaats. FEAPDA is de Europese Federatie van dovenleerkrachten die in 1969 werd opgericht in Brussel door broeder Walter Wouts en waarvan ook België en Nederland nog steeds lid zijn.

Het prachtig samengesteld programmaboekje kun je bekijken via deze link:

<https://read.bookcreator.com/NOQ4PtymvCTbTHFhzZQCrtjxyt42/3omGBGwftfKzZOyh7QtrCg>

Het thema van dit congres was 'technologie binnen onderwijs en begeleiding van DSH-leerlingen'. Er waren deelnemers uit 11 verschillende landen, maar spijtig genoeg geen deelnemers uit Nederland en ook slechts 1 deelnemer uit België, met name **Leo De Rave** die werd uitgenodigd als gastspreker. Hij gaf zowel de openingspeech als de afsluitende presentatie en dit **rond de topics 'incidenteel leren'** en 'Theorie of Mind ontwikkeling' bij kinderen met een gehoorverlies.

Sandra Will van het CI-team van het **Tartu University Hospital** situeerde de **CI-situatie in Estland**. Voor een populatie van 1.3 miljoen inwoners, zijn zij het enige team dat cochleaire implantaties (CI) plaatst. In 2004 zijn zij gestart met het implanteren van kinderen en tot op heden hebben er al 161 kinderen en 64 volwassenen een CI gekregen. Zoals je uit de cijfers kan afleiden ligt de nadruk er duidelijk op de kinderen, en minder op volwassenen. De meerderheid van de kinderen krijgen vandaag de dag 2 CI's (die ook worden terugbetaald) en worden meestal sequentieel geïmplantéerd tussen de leeftijd van 10 maanden en 2 jaar. Ook reserveonderdelen en hoorhulpmiddelen (solo-apparatuur) worden er zo goed als volledig terug betaald. Standaard liggen de gehoordrempels voor terugbetaling van CI er op 90 dB, maar mits een extra motivatie die aantoont dat de hoorapparaten onvoldoende spraakverstaan geven, kan terugbetaling vanaf 70 dB. Ook Oekraïense CI-gebruikers (volwassen en kinderen) kunnen nu in Estland terecht voor opvolging, onderhoud en zelfs upgrades (een nieuwe processor).

De meeste geïmplantéerde kinderen (60%) volgen gewoon onderwijs, 25% volgt het speciale onderwijs voor kinderen met gehoorverlies en de rest zit in een ander type van speciaal onderwijs omwille van een ernstige bijkomende problematiek zoals autisme of een ernstige ontwikkelingsachterstand.

Haar collega Maxi Reilson besprak de vroege gehoorscreening in Estland, die in 2004 startte, en gebruik maakt van Oto-Acoustische Emissies (OAE). Gemiddeld genomen stellen zij bij 1.7 per 1000 pasgeborenen een blijvend gehoorverlies vast, wat eigenlijk vrij laag is (in Vlaanderen is dit 2.2/1000). Uit een discussie die hierrond volgde, bleek dat zij waarschijnlijk toch wel een aantal kinderen missen, omdat de opvolging niet goed georganiseerd is en omdat met de OAE-screening de kinderen met een auditieve neuropathie worden gemist.

Verderop tijdens het congres werd het steeds duidelijker dat Estland op verschillende domeinen in zorg en onderwijs enorm investeert in technologie, maar dat er spijtig genoeg verder geen opvolging of ondersteuning is.

Zo is er geen begeleiding als peuters met een gehoorverlies naar een gewoon kinderdagverblijf gaan. Zij verwachten dat de ouders van de kinderen met een gehoorverlies zelf het personeel van deze crèches informeren. Als er bijscholingen rond gehoorverlies georganiseerd worden voor het personeel van deze kinderdagverblijven, neemt slechts 9% van het personeel hier aan deel.

Bij 60% van hun DSH-leerlingen werd solo-apparatuur aangepast, maar ook hier weer hetzelfde probleem: door gebrek aan opvolging en nazorg maakt slechts 10% hier ook gebruik van.

Het was opvallend dat de overige presentaties tijdens dit congres allemaal te maken hadden met 'welbevinden en/of psychosociale ontwikkeling' en dat er nauwelijks presentaties waren over de typisch schoolse zaken zoals: lezen, rekenen, schrijven,...

Zo was er een interessante presentatie door **Jaz Mann (UK)** vanuit de organisatie **DeafKidz International**, die een digitaal spel hebben ontwikkeld dat DSH-jongeren stimuleert om meer **op te komen voor zichzelf en vooral (sexueel) misbruik probeert te voorkomen**. Het spel handelt rond 7 thema's (zeg stop, anderen vertrouwen, geheimen, pesten, privé, uitdagende foto's, online uitdagingen) en werd ontwikkeld in 6 talen (Engels, Urdu, Frans, Spaans, Arabisch en Hindi). Meer info over dit project kun je terugvinden op de website <https://www.deafkidzvsocovid19.com/>.

Aansluitend hierbij gaven **Laura Avemarie en Katarina Urbann** uit Duitsland een presentatie over het gebruik van technologie om **DSH-kinderen voor sexueel misbruik** te behoeden. DSH-jongeren lopen immers een groter risico op sexueel misbruik. Uit hun onderzoek bij Duitse DSH-jongeren blijkt dat :

- DSH-jongeren 25% meer op internet zitten dan hun horende leeftijdsgenoten (5.5 u/dag);
- meisjes 4x meer risico lopen dan jongen;
- hoe meer tijd ze doorbrengen op internet, hoe groter de kans dat ze verkeerd benaderd worden;
- dat jongeren uit één-ouder gezinnen meer risico lopen;
- hoe ouder en hoe beter hun communicatievaardigheden, hoe beter gewapend ze zijn tegen deze problematiek en hoe vlugger ze ook hulp zoeken.
- 50% van de moeilijkheden veroorzaakt worden door andere DSH-jongeren of volwassenen.

Vanuit hun projectgroep werden dan ook digitale preventietips samengesteld, werd een digitaal programma ontwikkeld voor leerlingen en een programma voor leerkrachten. Het informatiepakket richt zich vooral op DSH-jongeren in de leeftijdsgroep 13-16 jaar.

Meer informatie over dit project kun je terug vinden op www.projekt-diggah.de

Dag 2 werd geopend door een zeer goede presentatie van **Prof. Claudia Becker** uit Berlijn, over de **Theory of Mind ontwikkeling van kinderen met gehoorverlies** en meer specifiek over het door hen ontwikkelde ToM trainingsprogramma 'ProToM', waarover we reeds eerder in de Nieuwsbrief van ONICI hebben gerapporteerd.

Dit ToM trainingsprogramma bevat tal van oefeningen en stimulerend materiaal rond 9 modules en kan gratis gedownload worden van hun website: https://protom-education.com/en/home_en/ en is beschikbaar in het Engels, Duits, Frans, Italiaans en Grieks. Het programma wordt op dit ogenblik naar het Nederlands vertaald door Arteveldehogeschool Gent in samenwerking met Kentalis-Nederland en in overleg met ONICI.

Vanuit de Dramaski Company uit Zweden (<https://dramaski.se/>) werd door **Maria Rudin** een leuk digitaal leerpakket voorgesteld om onder andere verschillende religies te leren kennen. De informatie rond verschillende godsdiensten werd heel visueel (via filmpjes in gebarentaal en geschreven tekst) aangeboden en dit op 3 verschillende niveaus, zodat het bruikbaar is voor leerlingen op verschillende niveaus.

Ook rond het thema 'de school begint weer' werd een toegankelijk lessenspakket op 3 niveaus uitgewerkt. Meer informatie hierover kun je terug vinden op

Naast het kunnen volgen van boeiende presentaties is het FEAPDA congres ook altijd een congres waarop je ook nog veel informatie vergaart uit gesprekken met deelnemers uit andere Europese landen. Ook dit jaar was dit het geval, want Tallinn was een prachtige stad om 's avonds met collega's te gaan 'socialisen'.

Het congres werd uiteindelijk afgesloten door Alison Weaver uit Engeland, die al 6 jaar voorzitter is van FEAPDA. Zij kondigde haar afscheid als voorzitter aan, en stelde de nieuw gekozen voorzitter aan, met name Leo De Raeve. Hij werd door het bestuur van FEAPDA gevraagd om de volgende 2 jaar voorzitter te zijn en dit tot aan het volgende congres dat waarschijnlijk in 2024 in Dublin (Ierland) zal plaatsvinden.

Meer informatie over FEAPDA kun je vinden op <http://www.feapda.eu>